

Aleksander Sochaczewski

1843 – 1923

(właściwie Lejb Sonder) –

malarz syberyjskiej katorgi, pozostawił po sobie ponad 120 płócien stanowiących unikalną dokumentację losów zesłańców.

(kalendarium)

3.05.1843 – urodził się w osadzie Iłów pod Sochaczewem w rodzinie żydowskiej.

W wieku 15 lat ojciec oddaje go do Wyższej Szkoły Rabinackiej w Warszawie, której nie ukończył.

1860 – rozpoczyna studia na kierunku malarstwo w Warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych.

31.08 / 1.09.1862 – aresztowany i osadzony w X Pawilonie Cytadeli Warszawskiej.

24.04.1863 - został skazany na karę śmierci, zamienioną następnie na 22 lata do pracy w kopalniach Syberii Wschodniej.

1881 – uwolniony Manifestem cara Aleksandra III, jednak całkowicie dopiero w 1884 roku.

23.11.1884 – ożenił się z córką rabina lwowskiego Różą Lorenstein (małżeństwo przetrwało trzy miesiące).

1884 – wyemigrował do Monachium.

1895 – pierwszy wielki sukces Sochaczewskiego w Londynie, na zorganizowanej dla niego wystawie.

1896 – przenosi się do Brukseli, gdzie ożenił się po raz drugi z Marią Wurm.

1901 - osiadł na stałe w Wiedniu.

1913 - w 50. rocznicę powstania styczniowego Sochaczewski przekazał radzie miejskiej Lwowa kolekcję obrazów w zamian za dożywotnią rentę.

15.06.1923 - zmarł w Austrii.

1923 – po śmierci Aleksandra Sochaczewskiego kolekcja obrazów przechodzi na własność Muzeum Narodowego im. Jana III Sobieskiego we Lwowie.

3.05.1924 – został pośmiertnie odznaczony Orderem Virtuti Militari.

1956 – na polecenie Ministra Kultury i Sztuki ZSRR w Moskwie, kolekcję przekazano Polsce.

Od 1981 – wszystkie prace artysty (120 obrazów) zostały udostępnione publiczności w Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej.

Najbardziej znane obrazy:

Pożegnanie Europy

Śmierć na taczce

Gudzińska nad przerębłą

Ofiara kruków

W drodze do katorgi

Starzec w kajdanach

Odpoczynek uciekinierów

Aleksander Sochaczewski jest również autorem nowelek:

Ośka

Zamaskowany

Śmiejący się Iwan

Nabożny Mściciel

Poszukiwacze złota z Krasnojarska

Rodzina Srelnikowych

Pelagia Fiodorowna

Bibliografia:

1. Boczek H.: *Aleksander Sochaczewski (1843-1923) : życie i twórczość*. „Niepodległość i Pamięć” 1995, nr 2/1 (2), s. 81-96.
2. Chudzyński M.: *Aleksander Sochaczewski z Iłowa - malarz polskiego losu na Syberii*. „Notatki Płockie : kwartalnik Towarzystwa Naukowego Płockiego”, Tom 43, Numer 1 (174) (1998) s. 13-19